

УДК 338.48.053.6 (042.4)

ВНЕСОК ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У РОЗВИТОК МОЛОДІЖНОГО ТУРИЗМУ

Дмитро Каднічанський

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Дорошенка, 41, м. Львів 79000 Україна, тел.: (032)239-46-03
E-mail: kaftour@ukr.net*

Розповідається про особливості розвитку молодіжного туризму у Львівській області, особливості діяльності громадських організацій у розвитку молодіжного туризму.

Ключові слова: туристична діяльність, молодіжний туризм, відпочинок, подорожі, громадська організація.

Виховання національно свідомого громадянин є одним з найважливіших завдань молодій українській держави. Це непросте завдання успішно реалізується за допомогою неавторитарних, неформальних методів впливу на молоду людину, серед яких туризм та екскурсійна робота посідають важливе місце.

Метою цієї статті є висвітлення діяльності громадських організацій Львівської області у розвитку молодіжного туризму.

Проблемам розвитку молодіжного туризму присвячено чимало наукових публікацій дослідників з України та країн СНД. Зокрема, в працях таких вчених, як В.А. Зінченко [1], В.К.Федорченко, Т.А.Дьорова, О.В. Колотуха [2], А. Шипко [3], В.М. Куліков (Російська Федерація) висвітлені питання історії та особливостей розвитку молодіжного туризму в Україні та країнах СНД у ХХ – на поч. ХХІ ст. Інформацію про діяльність громадських організацій можна почерпнути інтернет-сторінок відповідних організацій.

Термін “молодіжний туризм” в різних джерелах тлумачиться по-різному. Найчастіше як подорожі та екскурсії дітей, юнацтва та молоді, під час яких реалізуються завдання освіти, виховання, всебічного розвитку, оздоровлення та психофізичної реабілітації особистості на основі використання туристичних ресурсів. У дещо доопрацьованому та пристосованому до потреб наукового дослідження вигляді це визначення є таким: молодіжний туризм – це сегмент туристичного ринку, орієнтований на дітей, юнацтво та молодь, туристичні послуги та продукти для якого створюють і реалізують його суб'єкти: туроператори (ними можуть виступати навчальні заклади всіх рівнів акредитації, позашкільні установи, дитячо-юнацькі організації, громадські організації, дитячі оздоровчі та молодіжні спортивно-оздоровчі табори, туристичні бази, пріюти,

клуби, федерація спортивного туризму тощо), екскурсійні бюро та турагенти [3].

До суб'єктів діяльності в галузі туризму, зокрема молодіжного, на нашу думку, слід також віднести державні органи влади, громадські організації та туристичні фірми.

Серед різноманітних громадських організацій Львівської області є такі, котрі в своїй статутній діяльності передбачають розвиток різноманітних форм молодіжного туризму. Це, зокрема, Національна скаутська організація України «Пласт», фонд Св. Володимира (красназавчий центр «Паломник»), ОУМ «Спадщина», Молодіжний Рух та ін. Переважно це організації релігійного та національно-патріотичного спрямування. Вони ведуть роботу з молоддю в плані туризму у трьох напрямках: вишкільні табори, проведення екскурсій, експедицій та ін., організовують курси екскурсоводів.

Національна скаутська організація України «Пласт». Мета «Пласту» – сприяти всебічному патріотичному вихованню та самовихованню української молоді на засадах християнської моралі. «Пласт» як неполітична та позаконфесійна організація, виховує свідомих, відповідальних і повновартісних громадян місцевої, національної та світової спільноти, провідників суспільства [4].

Для досягнення виховних цілей «Пласт» застосовує власну унікальну методику виховання, головні принципи якої полягають у добровільності членства в організації, вихованні й навчанні через гру та працю, поступовій програмі занять і випробувань, гуртковій системі самоорганізації, заохоченні ініціативи і самоврядування, пізнанні природи і життя серед природи, підтримці спеціальних зацікавлень і здібностей дітей та молоді.

«Пласт» в Україні об'єднує близько 10 тис. членів різного віку і є найбільшою скаутською організацією нашої держави. Сьогодні 130 осередків «Пласту» діють у всіх 24 областях України та Автономній Республіці Крим. «Пласт» активно співпрацює з органами державної влади та громадськими організаціями, реалізуючи різноманітні соціальні та виховні програми.

Протягом року «Пласт» в Україні проводить понад 100 виховних таборів різної спеціалізації: спортивні, морські, з повітроплавання, мистецькі, лижні, альпіністські, археологічні, кінні, екологічні тощо. У таборах пластуни практично закріплюють знання та уміння, здобуті впродовж року на щотижневих заняттях. Серед найбільших заходів, які щороку проводить «Пласт» на всеукраїнському рівні – інтелектуально-мистецький змаг «Орліада», фестиваль творчості «День Пластуна», спортивний змаг «Спартакіада», передача Вифлеємського вогню місцевим громадам, змагання з пішого мандрівництва «Стежками героїв» та «Осінній рейд». На місцевому рівні осередки «Пласту» постійно реалізують безліч акцій соціально-культурного та виховного спрямування [4].

Фонд святого Володимира – це добродійна громадська організація,

zareestrovana Управлінням юстиції у Львівській області 12 червня 1997 р. При Фонді діє Краєзнавчий центр "Паломник" (з 1998 р.), який власне і займається організацією туризму. Центр працює за двома напрямками – організовує літні табори для школярів і проводить екскурсії. При центрі працюють курси екскурсводів [5].

Центр "Паломник" спільно з Яворівським національним природним парком проводить християнське виховання молоді в літніх спортивно-відпочинкових таборах під опікою отців василіян Крехівського монастиря та сестер-служебниць монастиря Пресвятої Родини в Гошеві. За сім років вже відбулося 20 табірних змін.

Табір, що організовується для дітей середнього шкільного віку, має вигляд наметового містечка, розміщеного неподалік Крехівського монастиря. В таборі усі дотримуються режиму дня. Діти займаються спортом, навчанням, здійснюють туристичні подорожі околицями. Багато уваги приділяється християнському вихованню [5].

Організація української молоді (ОУМ) "Спадщина" створена у березні 1988 р. як нелегальна молодіжна націоналістична організація, головною метою якої була боротьба за державну самостійність України. Першим головою організації був Андрій Парубій, у цій організації він розпочав свій політичний шлях. Сьогодні організація займається вихованням нової генерації української еліти. В ній працюють краєзнавчий, ідеологічний і спортивний напрями [6].

Краєзнавчий:

- координація роботи зі збирання спогадів;
- координація роботи з реставрації могил національних героїв;
- проведення лекцій, конференцій та інших заходів на історичну тематику;
- організація концертів, вистав, вертепів, вечорниць та інших культурологічних заходів у дусі українських традицій;
- проведення етнографічних експедицій для вивчення національної звичаєвості;
- проведення лекцій, конференцій та інших заходів на народознавчу тематику.

Спортивно-вишкільний:

- координація роботи з мандрівництва і проведення таборів;
- координація роботи з різностороннього фізичного розвитку членів організації.

Ідеологічний:

- пропаганда ідеології та методів діяльності ОУМ "Спадщина" через засоби масової інформації;
- організація і виступи на мітингах, конференціях та інших масових заходах [6].

"Українська молодь – Христові" (УМХ) — всеукраїнська християнська

громадська організація, яка працює в межах молодіжного мирянського апостоляту [7].

Метою діяльності УМХ є об'єднання християнської молоді для пропагування християнської моралі, поширення християнського світогляду, популяризація в молодіжному середовищі християнського способу життя шляхом виховання членства на християнських засадах, у дусі духовності, готового працювати для добра церкви та українського народу.

Завдання УМХ:

- сприяння та допомога молоді у прийнятті християнських цінностей та підвищенні її духовного рівня;
- лекційно-просвітницька діяльність; опіка та підтримка талановитої молоді;
- відродження давніх родинно-побутових традицій, народних християнських дійств;
- упровадження в молодіжне середовище досягнень світової християнської науки та культури;
- співпраця та координація діяльності молодіжних груп, спільнот в Україні та за її межами;
- виховання у молоді поваги до минулого, пошук і збереження історичних документів, духовних, мистецьких та інших цінностей українського народу;
- захист законних інтересів членів УМХ;
- проведення виховної, суспільно-громадської, культурно-освітньої, спортивної роботи серед свого членства;
- участь у формуванні та реалізації загальнодержавних і міжнародних молодіжних програм.

Одним з напрямів діяльності УМХ є проведення прощ, таборів, семінарів, конференцій, занять, молодіжний обмін в Україні і за кордоном [7].

Молодіжний націоналістичний конгрес (МНК) створений 10 лютого 2001 р. з ініціативи Організації українських націоналістів (революційної).

Ця організація працює в молодіжному середовищі відповідно до цілей і завдань, поставлених ОУН(р) щодо роботи з молоддю в царині вишколу членства, захисту прав та інтересів української молоді, пропаганди ідей українського націоналізму [8].

МНК об'єднує в своїх лавах юнаків та юначок, які є патріотами України, що прагнуть сили і величі Української самостійної соборної держави.

МНК має багаторівневу структуру та унікальні методики вишколу й різностороннього розвитку членства. Щорічно відбуваються три найбільші польові молодіжні заходи в Україні: теренова гра “Турби-Антонівці” (травень, до 500 осіб), вишкільний табір “Лисоня” ім. І. Гавдиди (липень, до 300 осіб), табір-джамборі “Повстанська ватра” (вересень, до 500 осіб), куди запрошують молодь з інших патріотичних організацій. Для внутрішнього вишколу проводять зимовий екстремальний табір “Урай” і дівочий табір “Руса коса”. Обов'язковим для МНК є організація різноманітних семінарів, де молодь вдосконалює свої

фахові навички, які стануть у нагоді в особистому, фаховому та організаційному становленні.

Є ще локальні короткочасні табори, організовані для активістів обласних осередків МНК, наприклад, “Слобідські ночі”, що відбувається на Харківщині, “Стежки героїв” – на Рівненщині, київський регіональний табір “Рейд” [8].

Всеукраїнська молодіжна громадська організація “Всеукраїнська молодіжна туристична асоціація” (ВМТА) працює у сфері розвитку та підтримки програм молодіжного та студентського туризму з серпня 2004 р., зареєстрована Міністерством юстиції України 05.05.2006 р., свідоцтво № 2446. [9].

Головні завдання асоціації: сприяння молодіжним ініціативам у туристичній сфері, сприяння створенню розвиненої інфраструктури молодіжного туризму в Україні, подання до органів виконавчої й законодавчої влади рекомендацій щодо сприяння молодіжному туризму, просування українського молодіжного туристичного продукту всередині країни та поза її межами.

Фахівці ВМТА розробили і втілюють у життя проекти “Молодзінний туризм України – єднання та євроінтеграція”, “Соціальний туризм України – європейська якість без обмежень і перешкод”, “Студентська туристична лабораторія”, “Захист туристичних онлайн-магазинів”, “Українські чиновники знищують молодіжний туризм” та ін. За 2004-2007 рр. ВМТА подано пропозиції щодо зміни законодавчої бази, зокрема, щодо класифікації та стандартизації молодіжних хостелів, внесення до класифікації суб’єктів туристичної діяльності поняття “віртуальний турагент/туроператор”.

За підтримки ВМТА створено молодіжний туристичний портал www.youthtour.org.ua з можливістю здійснювати онлайн-бронювання молодіжних хостелів в Україні і по всьому світу; мережу молодіжних євро готелів ланцюга “Молодіжний туризм та хостели України”; міжнародні молодіжні графікові тури Україною; навчально-експериментальний центр “Студентська туристична лабораторія”; молодіжний туристичний журнал “Хостел стиль”. Діяльність ВМТА підтримують органи влади – Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Президент України [9].

Завдяки діяльності ВМТА, вперше в історії туристичної галузі України з 15 січня 2008 р. стало можливим онлайн-бронювання турів Україною, що свідчить про високий рівень кваліфікації працівників і партнерів асоціації і повинно значно збільшити обсяг в’їзного туризму у нашій країні. Також завдяки діяльності ВМТА у сфері підтримки розвитку молодіжного туризму протягом 2005-2008 рр. партнери ВМТА надали туристичні послуги майже 17 000 особам (іноземцям і громадянам України). У межах проекту ВМТА “Студентська туристична лабораторія” триває практика студентів – майбутніх фахівців туристичної сфери за напрямками “хостелінг і готельна справа”, “ціноутворення у туристичній галузі”, “маркетинг у туристичній галузі” та “онлайн-бронювання і продаж”. Група студентів під керівництвом к.е.н., доцента кафедри краєзнавства і туризму Національного авіаційного університету Світлани

Беляєвої розробляють концепцію розвитку молодіжної туристичної інфраструктури в Україні до ЄВРО-2012 [9].

Львівську молодіжну громадську туристичну організацію “Обрій” засновано у грудні 2004 р. Олександром Лабінським, Андрієм Тебінкою, Володимиром Рябим, Ростиславом Литвином [10]. Це – недержавна, неприбуткова організація. Головна мета її діяльності – розвиток сільського туризму і потенціалу українського села та підтримка українських туристичних фірм.

Свої завдання організація виконує через проведення круглих столів, семінарів, конференцій та інших громадських заходів, що підвищують імідж української галузі зеленого туризму серед молоді. Також, проводять виїзні заходи: табори, мандрівки, розроблення нових маршрутів. Набуті навички і досвід є незамінними у підготовці кадрів для фірм, що займаються зеленим та сільським туризмом.

Керівництво ЛМГТО “Обрій” знаходиться у Львові, на даний момент нараховує 15 членів, як правило, студенти та аспіранти вузів Львова.

Партнери ГО “Обрій”: «Пласт» та Молода дипломатія.

Найголовніші здобутки організації:

– громадсько-практична конференція на тему “Інвестиційний потенціал малого села” у липні 2005 року.

– краєзнавчі табори в смт Брюховичі та с. Суходіл Перемишлянського р-ону [10].

Майбутнє кожної держави – це її підростаюче покоління. Упродовж останніх років в Україні зберігається тенденція до погіршення стану здоров’я молоді, яка зумовлена негативними факторами соціально-економічного, екологічного та психоемоційного характеру. Тому одним із найважливіших стратегічних завдань нашої держави в забезпеченні соціального захисту молоді є реалізація їх права на оздоровлення та відпочинок.

Слід сказати, що для розвитку молодіжного туризму на Львівщині є добрий ґрунт – значні рекреаційно-туристичні ресурси, нормативно-правова база та ін. У Львівській області діють різноманітні організації, які сприяють розвитку молодіжного туризму – державні органи влади, громадські організації, туристичні фірми. Вважаємо, що саме діяльність громадських організацій на ґрунті розвитку молодіжного туризму сприяє вирішенню багатьох проблем, пов’язаних із організацією відпочинку та оздоровлення молоді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Зінченко В.А.* Із історії вітчизняного молодіжного туризму в Україні // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України: Спецвипуск до IV з’їзду профспілок України: Наук.-практ. зб. — К., 2002. — № 5. — С. 200-209.

2. *Колотуха О.В.* Дитячо-юнацький туризм в Україні як специфічна територіальна рекреаційна система / Колотуха О.В. // Культура народів Причорномор’я. – 2002. – №36.

– С.283-288.

3. *Шипко А.* Виховний простір дитячо-юнацького туризму / А.Шипко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2008. – № 4 (537). – С. 101-105.

4. <http://www.plast.org.ua>

5. <http://stwf.org.ua/>

6. <http://www.spadshchyna.org/news.php>

7. <http://umx.org.ua/>

8. <http://www.ukrnationalism.org.ua/mnk/>

9. <http://www.youthtour.org.ua/index.php?lang=ua&mode=uyta>

10. <http://lvivmto.narod.ru/>

FEE NGO L'VIV REGION DEVELOPING YOUTH TOURISM

Dmytro Kadnichansky

*Ivan Franko National University of L'viv
Doroshenko Str., 41, L'viv, Ukraine Tel. (032)239-46-03
E-mail: kaftour@ukr.net*

Told about the features of youth tourism in the Lviv region, especially the activities of NGOs in the development of youth tourism.

Key words: tourism activity, youth tourism, recreation, travel.

ВКЛАД ОБЩЕСТВЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ В РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖНОГО ТУРИЗМА

Дмитрий Кадничанский

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
ул. П. Дорошенка, 41, м. Львов, 79000, Украина, тел.: (032)239-47-69
E-mail: kaftour@ukr.net*

Рассказывается об особенностях развития молодежного туризма в Львовской области, особенности деятельности общественных организаций в развитии молодежного туризма.

Ключевые слова: туристическая деятельность, молодежный туризм, отдых, путешествия, общественная организация.

Стаття надійшла до редколегії 02.10.2011

Прийнята до друку 17.11.2011